GÖTA HOVRÄTT
SVERIGES DOMSTOLAR

REMISSYTTRANDE

Datum	Diarienummer
2026-11-23	2026/177

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

JU.L2@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Åtgärder mot överskuldsättning (SOU 2026:43)

Hovrätten konstaterar att utredningen har följt givna direktiv och har inga synpunkter på de rättspolitiska överväganden som ligger bakom dessa. Utifrån de aspekter som hovrätten har att beakta vill hovrätten framföra följande.

Kronofogdemyndigheten bör inte ges en mer framträdande roll i att få fler gäldenärer att ansöka om skuldsanering

Utredningen föreslår att Kronofogdemyndighetens personal ska få i uppdrag att söka upp vissa gäldenärer och informera om möjligheten att ansöka om skuldsanering samt även ge visst bistånd i samband med en sådan ansökan. Hovrätten anser att det finns en problematik i att samma myndighet som ska handlägga och fatta beslut i skuldsaneringsärenden också intar en sådan proaktiv roll som föreslås. Även med de försiktighetsmått som beskrivs i betänkandet riskerar en sådan ordning att leda till ett ifrågasättande av Kronofogdemyndighetens opartiskhet i efterföljande ärenden. Det bör närmare övervägas om inte ett sådant uppsökande uppdrag i stället ska läggas på en annan myndighet.

Konsekvenserna av föreslagna ändringar för skulder som uppkommit genom brott bör utredas närmare

Utredningens förslag syftar till att fler gäldenärer än idag ska beviljas skuldsanering och att skuldsanering ska genomföras under kortare tid än enligt nu gällande ordning. Vid lämplighetsbedömningen ska det enligt betänkandet även fortsättningsvis läggas stor vikt vid om skulderna uppkommit t.ex. genom brott. Även med detta i åtanke anser hovrätten att det närmare bör övervägas om föreslagna ändringar riskerar att i för stor utsträckning underlätta för personer som skuldsatts på grund av allvarlig brottslighet att genom skuldsanering bli av med dessa skulder, med

konsekvensen att staten i stor utsträckning kommer att stå som slutlig betalare för de skadestånd som utdömts till målsäganden.

En ändrad avräkningsordning och ett införande av absolut preskription bör inte ges retroaktiv verkan

Hovrätten instämmer i utredningens bedömning att den föreslagna ändringen av avräkningsordningen för konsumentfordringar skulle ha en positiv effekt för att begränsa antalet s.k. evighetsgäldenärer. Hovrätten har inga synpunkter i frågan om ett införande av absolut preskription för konsumentfordringar.

Vad gäller frågan om dessa ändringar ska få retroaktiv verkan ansluter sig hovrätten till experten Fredrik Engströms särskilda yttrande. Det synes inte tillräckligt utrett vilka konsekvenser sådana retroaktiva ändringar skulle få på kreditmarknaden. Det kan också förväntas att borgenärer skulle ställa krav på staten avseende ersättning för ekonomisk skada, vars ekonomiska konsekvens är svåröverblickad. Den i svensk rätt grundläggande principen att ny lagstiftning inte ska ges retroaktiv verkan innefattar en berättigad förväntan för en avtalspart att staten inte i efterhand ska ändra förutsättningarna för ingångna avtal, och det kan ifrågasättas om de skäl som anförts i detta fall motiverar att göra avsteg från denna princip. Vad gäller argumentet att föreslagna ändringar inte skulle få tillräckligt snabb effekt om de inte gavs retroaktiv verkan vill hovrätten påpeka att även tidigare utredningar funnit att en ändrad avräkningsordning skulle ha en positiv effekt för svårt skuldsatta personer. Om dessa tidigare utredningar hade lett till motsvarande lagändring hade således den nu eftersträvade effekten med all sannolikhet redan varit realiserad idag, utan att retroaktiv verkan behövt användas i lagstiftningen.

Detta yttrande är beslutat av hovrättslagmannen Niklas Rundberg och hovrättsrådet Per Christensen. Föredragande har varit tf. hovrättsassessorn Martin Linder.